

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ „
Egy órá . . . . . 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alkú szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Az 1848: XX. törvénycikk valósításához.

»Érett gyümölcs vagy . . . le kell hullanod.« Hiszen ha érett volna már! De mindenfelől történő annyi- és annyi-féle hozzászólás, javaslat, sürgetés azt mutatja, hogy ez a feladat majdnem félszázad óta sem ért meg annyira, hogy megoldható legyen; mert, ha megért volna: mi, vagy ki állana, vagy ki állhatna valósítása elé; hisz a közvélemény elseperné, el kellene sepernie azt a vakmerőt, ki a kor, emberi és méltányos követelése kielégítésének szegeznie magát ellene.

Azt halljuk, hogy a valósításnak sem mértéke, sem módja nincs megadva. Annak a ki ezt mondja, sok tekintetben igaza van.

Az államkormány csinálja-e meg a tervezetet, melynek alapján — a valósítás megoldható; vagy a felekezetek kész tervvel segítsék elő a kormányt, s hozzák ezt azon helyzetbe, hogy beadhassa a javaslatot a törvény megalkotása végett? . . .

Ha a mi államkormányunktól várjuk ezt — az egyházi testületek hozzájárulása nélkül: bizony sok sohajtás fog még némely egyházi felekezetek lelké szeinek szívéből felszállani, míg az megtörténik. Hiszen látjuk, hogy a mi kormányunknak saját állása állandóságának ügye; az Ausztriávali összeköttetés nagy mizériáinak takargatása; mindenekfelett a katonai követelések — e szörnyű molochnak kielégítése: minden erejét s munkahajlamát leköti — elfoglalja, úgy hogy a belügyi nagy feladatok megoldására nem jut ideje; s akarata — ha volna is — kifejezésre jutni nem képes.

A felekezetek közös akciójától várni valamit e közös kérdés megoldására . . . hiu óhajtság és lehetetlen számitás.

Mert a felekezetek egymáshoz és az államhoz való viszonya kizárja e tekintetben minden együttes munkálatnak még csak feltevését is. — Nem szólunk a nemzetiségekkel összeforrott egyházakról, melyeknél az állam- és más — péld. prot. felekezet elleni törekvés — fájdalom! — nagyon felismerhető. Az az egyház pedig, mely r. kath. név alatt hazánkban minden nemzetiségből vegyülve — egy külön nemzetiségi aspirációtól ment, de egy országon kívül álló tekintélyhez van lánczolv, bárha nagy többségében kiválólag magyarnak mondható is: mostani helyzetében — anyagilag érte — az

állami vagyon haszonélvezetében sokkal jobban érzi magát, mint ha az 1848: XX. t.-cikk valósításával — más hazai felekezetek ugyanolyan kielégítés által megnyugtalandó gyermekeivé válnának e hazának. — Az ő kongrua-kérdésük — az állam nélkül — a főpapjaik kezében levő nagy vagyon birtokában, — önmaguk által is könnyen megoldható, a nélkül, hogy az egyháztagokat — a kongrua kérdésének megoldásával — a kelleme terhelni; Az a gondolat pedig, hogy az 1848: XX. t.-cikk megoldása, a szekularizációt lökheti előtérbe: azon törvénycikk ellenében — éppen idegessé képes tenni őket.

Ezek tekintetbe vétele után, a felekezetek közös együttműködésétől — nincs mit várunk.

De mégis az államkormány helyzetét e kérdésben — könnyíteni szükséges; s e könnyítést tegyék meg a protestáns felekezetek, melyekre nézve különben is legégetőbb, legsövetelőbb a kérdés minél hamarabb megoldása.

Nem elég már erre a sajtó útján lehető vélemény-váltás. Hiszen a protestánsoknak nincsen is sajtójuk, legalább nincs egyetlen köz sajtóorganum sem, mely elterjedtségénél fogva — a nagy kérdésnek megfelelő, még politikai tekintetben is kimerítő szolgáltatást tehetne. Az egyházi lapok, csak nagyon helyi érdekűek; saját egyházkerületükön kívül alig ismeretesek, politikával éppen nem is foglalkozhatnak; pedig az 1848: XX. t.-cikknek a politika határába vágó értékét tagadni nem lehet. Az egyetlen prot. irányu politikai lapot, az »Öröllő«-t a prot. felekezetek fenntartani, — ezen az 1848: XX. t.-c. valósítására törekvés által jellemzett korban sem tudták.

Szükséges tehát, hogy a prot. felekezetek maguk vegyék kezükbe a teendőket intézését, ama törvénycikk valósítására nézve; maguk dolgozzák ki a valósítás mértékét és módját; s ezzel könnyítsék meg a kormány munkáját; sőt a minden oldalról megvitatott, teljesen kimerítő és indokolt tervezettel szorítsák a kormányt azon dilemmába, hogy vagy valósítsa ama törvénycikket a megadott alapon; vagy vallja be, hogy az a t. cikk örök időkre csak kegyes óhajtság marad; mert Magyarország kormánya azt soha végre nem hajtja, mivel előtte sokkal fontosabb Ausztria kívánalmának kielégítése, mint ideben négy millió hü magyarnak legalább is méltányos megnyugtatósa, elkötelezése; kik nem aspirálnak semmi utópiákra, hanem Magyar-

ország békés fejlődésének kívánnak munkásai lenni, s ezt a vallás-erkölcsiség nemesítő hatásával, szívvél-lélekkel mozdítják elő! S annál rosszabb lesz a kormányra nézve, ha a protestánsok ezen nemes intencióját, e szerint való életét ismeri: azt mondja, hogy a protestánsok ama törvénycikk valósítása nélkül is, hű fiaik maradnak e hazának, azok olyanok mint az eb, mely annál többet ütötték s szenvedett. Akkor felismerik, hogy a politikában — a mi kormányunk politikájában nincs erkölcsiség; ennek ABC-jének legelső nagy A-ját, a kölcsönösséget, B-jét — a méltányosságot, s C-jét — a »do ut des«-t sem ismeri.

Az, a mit a kormány most tesz — az államsegélylyel, vagy annak emelésével is: csak olyan, mint egy parányi harmat, felüldíti talán a hervadó tenyészet pillanatra; mert azt a nagy szükség alig elnyugtatótt, de mindárt s még erősebben feltámadó szele azonnal fel is szárítja. Eső, országos és tartós eső kell oda, hol a szomjuság oly régóta s oly nagymérvben epeszt. Arra a szűken mért harmatra nézve, a felköltött vágyakozás csak azt mondhatja: »mi az olyan nagy szomjusághoz képest!«

A protestáns felekezetek, legalább a reformátusok — mint tudjuk — nagy mérvű statisztikai munkát hajtottak már végre; mely által egyházaik vagyoni állapotát, s szükségleteik mennyiségét kimutatni jóformán képesek. De ne állapodjanak itt meg. Revideálják e munkálatot, hogy azt minden birálatot kiállóvá tegyék.

De ez csak egy oldala a dolognak: rendezzék egyházaikat — a szükséges — még felállítandó, vagy megszüntetendő hivatali állomásaik kimutatásával is; s kiterjeszkedve azon — talán bekövetkezendő — esetre is tekintettel, hogy az állam az országban a köztaniást egészen saját kezébe veheti. Állapítsák meg különösen lelkészi, segédlelkészi és misszionárius-lelkészi állásaik számát, osztályzatát; ezeknek szükség által követelt fizetési mennyiségét, figyelemmel a nyugdíjintézetre is. Mutassák ki erre a földbirtokban, alapok- és alapítványokban meglévő fedezetet, melyből kitüntethető lesz: a mivel az államnak szükséges lenne hozzájárulnia stb.

A konvent vegye be e tekintetből az egyes egyházaktól, az egyházmegyék és egyházkerületek közbejöttével a véleményét és adatokat. Ezek nyomán készítse el a teljesen kimerítő tervezetet, s ha szükségét látja: bocsássa a színt elébe, s ez vagy a konvent adja be a

kormányhoz — kérelem vagy petíció alakjában, hogy a kormány ne térhessen ki előle; s toldozás-vagy foltozással ne akarja az ügyet halasztani, vagy elposványosítani; hanem terjeszse az országgyűlés, mint törvényhozó testület elébe.

Bekívánja-e aztán, más felekezetektől is a hasonló munkálatot, s beadják-e ezek? . . . A prot. felekezetek megtették, a mi tehető volt. A többi a törvényhozás dolga.

Szekularizáció az állam, vagy nem? . . . Azt ismét a kormány állapíthatja meg. Nézetünk szerint a r. kath. egyház kezén lévő földbirtok, alapok és alapítványok, miként a protestáns és más felekezeteké, beszámíttatván szükségleteik fedezésébe, — nem volna a szekularizáció szükségessége; hanem csak a vagyonnak az egyes egyházak szükségleteihez képest méltányos beosztása; s ezt kezelné aztán, a r. kath. — mint autonom egyház, a maga által megállapítandó s az állam által szentesítendő szabályzat szerint.

A protestáns felekezetek minden biznnyal serkenjenek fel immár; s vessek kezöket — a munkára; mert az az 1848. XX. t.-cz; kívánatossá sőt nélkülözhetlen jó rájuk nézve; de sült galambként szájokba nem áll.

Ezt higyjék el, miként azt is, hogy a késelemben rájuk nézve — veszelő van.

Közös együtt munkálkodása a protestáns felekezeteknek — feltétlenül szükséges. Ez, hivatalos érintkezés által megtörténhet; de ki nem látja által, hogy a közös érdekelt-ség ében és folytonosságban tartására sőt fokozására egy nyilvános és közsajtó-organumra is van szükség, melyet újra teremteni kell.

Bartha Mór.

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

Szerelmes beteg.

— A Debreczen eredeti tarczája. —

— Irta: Rostkowitz Arthur. —

(Folytatás)

Egy ilyen alkalommal történt, hogy a leány könyező szemekkel ragadta meg az orvos kezét és annak minden szabadkozása daczára megcsókolta.

— Nem vagyok én még olyan öreg, mondta az orvos mosolyogva — hogy nekem kezét csókoljon. Mit szólna hozzá, ha most én visszaadnám a csókot homlokára?

— Nem érdelem, azt meg, sokkal kíváncsiabb teremtés vagyok én!

— És ha mégis megtenném?

— Ne, ne tegye orvos ur, beszennyezne magát vele!

— No most csak azért is! — mondta az orvos és megcsókolta a lány homlokát.

— És nevetve ment el.

A leány úgy érezte, mintha égne a homloka, attól a csóktól. Kezeibe temette arcát és csöndesen zokogott. Volt is rá elég oka, hiszen olyan nyomorultnak, olyan becsületlennek érezte magát, mint még soha.

Lihegő keblére a büntudat teljes súlyával nehezedett. A szégyen, a gyalázat, mintha

A képviselőház mai ülésén folytatta a pénzügyi költségvetés részletes tárgyalását s ezen kívül — a kereskedelmi miniszter válaszlát Visontai Soma egy régebbi interpellációjára. A pénzügyi költségvetés tárgyalása után sorra kerülnek a Ház asztalán lévő vizualis vasuti törvényjavaslatok és egyéb apróbb javaslatok, amelyeket követ a millenniumi javaslat s csak ezeknek letárgyalása után veszi elő a Ház az appropiaciót.

Az önálló vámterületi népgyűlés Az április 26-án tartandó országos népgyűlés első szónoka Kossuth Ferencz lesz. Beszélni fog a képviselők közül meg Ugron Gábor és Polonyi Geza, a ki a mezőgazdasági érdekek szempontjából fog szólni az önálló vámterületről, a kereskedelem szempontjából Kohn Gábor gyárigazgató, a budapesti kereskedelmi s iparkamara tagja fog beszélni, míg az ipari érdekeket Madary Gábor, Mudrony Soma vagy Havass Gábor fogják hangoztatni. A vidék részéről alkalmasint Kulinyi Zsigmond a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára fog beszélni. A kőbányai polgárok vasárnap d. u. 3 órakor az önálló vámterületi népgyűlés érdeklében a X. ker. kör helyiségében gyűlést tartanak, a melyre Kossuth és Ugron képviselők me jelenését is varják.

A millennium törvénybe iktatása. A miniszterelnök ma délelőtt értekezletre gyűjtötte össze a képviselőházi pártok vezetőit, hogy megbeszéljék, mikor és miképen menjen végbe az ezeréves fennállásunk emlékének megörökítéséről készült törvényjavaslat képviselőházi elfogadásra. Hosszabb tanácskozás után abban történt a megállapodás, hogy a javaslat az appropriacionális vita megkezdése előtt tüzessek napirendre, amelyet ezuttal kizárólag ez a tárgy foglaljon el. A képviselők ezen az ülésen tiszta fekete ruhában jelennek meg, s a javaslat egyhangulag, minden felszólalás nélkül elfogadják. Nyomban ezután ülést tart a főrendház is, mely hasonló néma ünnepélyiséggel járul hozzá a javaslatához.

Szólásszabadság.

Debreczen április 18.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánját, gróf Degenfeld Józsefet, úgy látszik, elszédítette az a dicsőség, a melynek glóriájában olyan kéjelegve sütkérezett, a Fe-

égette volna testét; az ajkán mintha lángoltak volna a megfizetett csókok.

Talán most érezte először, hogy milyen mélyen sülyedt a sárba. Szemei előtt a posvány, a büntanya jelent meg a maga undorító meztelenségében. Ott látta a mómoros, durva férfiakat, a mint ölelgetik, csókolgatják a társnőit, s végül látja magát is, a mint kézzel-kézre adják a kéjlelő emberek egy-egy csengő pénzdarabot dobva lábai elé. És ő lehajol érte, felveszi a szerelem árát a helyett, hogy eldobná magától. Azután mosolyog, mintha semmi sem történt volna. A mómoros ferfi kitámolyog az utcára, ő pedig visszamegy a többiek közé, a hol cseng a pohár, vigan szól a zene, a részegek kiabálnak, a festett arcu lányok kacagnak, csókot vesznek és csókot adnak.

Mulatnak, örülnek az életnek, a bűnnek, a mómornak. Ki gondolna ilyenkor a becsületre, az ártatlanságra, a bűnhődésre?

Azon a helyen ismeretlen fogalom mindez, hiszen ott az öröm tanyája van.

Tudják is ott, hogy mi az a becsület, vagy van-e egyáltalában olyan fogalom? Kinek van itt arra szüksége? Senkinek.

Ártatlanság? Ugyan létezik az? Ki ismeri?

Némelyeknek ugyan akként tűnik föl az unalom perceiben, hogy ők is tudták, hogy mi az? De bizony azóta, mióta elvesztették, nem igen jutott eszükbe, s úgy vannak vele, mint a kis gyermek egy szép mesével, melyet este hallott, de reggelre már elfelejtette. Hogy

jérváry—Gromon czégnak suttymban megszavaztatott bzalom s az arra érkezett kegyelmes vállveregetés dicsősége.

Ugy látszik, a méltóságos gróf ur már beleképzei magát a mindenhatóságnak abba az által hón öhajtott és következetesen munkált állapotába, a melyet a közigazgatás államosításának szoktak nevezni.

Ugy látszik, az a dögleletes levegő, mely a fertőpari Sopron hirhedt határozatának fertőjéből kigőzőlőz, kedvesebb előtte, mint a szabadságnak az a tiszta, éles levegője, mely itt a Hortobágy végtelen rónaságairól felénk száll, reánk arad.

Soha sem tartottuk ugyan a nemes gróf: az egyéni szabad meggyőződés és szabad szólás nagy tisztelőjének, de amire a tegnapi városi közgyűlésen vállalkozott, az túl megy minden eddigi alkotmányos (?) eljárásának a határan.

Egyenesen a szólás szabadsága, a tanácskozás lehetősége ellen intézett vakmerő támadást.

Ha ilyen lesz az a jövődöbeli dicsőséges állami közigazgatás, ugy a jó Isten nagyobb csapással nem látogathatná meg hazánkat, mintha az erre irányuló bűnös törekvést sikerre vezetni engedné.

A főispán ur e sorok írójától megvonta a tanácskozás jogát tanusított magavi életét egy olyan ügyben, amely városunk lakosságának igen fontos érdekeit illeti. Megvonta hamis ürügy, kiereszkakott magyarázat alapján.

A tényállás a következő:

Felolvasták a debreczeni helyi érdekl vasuttal kötendő szerződést, amely 14, vagy tán még több szakaszból is állott. Én a legelőbb figyelemmel kísértem a felolvasást s magamban vizsgálódtam, nem találko-e benne valami olyan pontot, a hol a közérdek szempontjából változtatást kell ajánlanom, indítványoznom.

Találtam is kettőt.

Az elsőre vonatkozólag, a tarifát illető, megállapodásoknál tett észrevételemet az egész

milyen lehetett az ártatlanság érzei, az már nem juthat eszükbe többé, hiszen olyan régen volt az, hogy talán nem is igaz. De ugyan ki gondolna vele? Nem kérdi azt senki számon, volt és nincs Mig megvolt, addig nagy kincs lehetett, de mióta elveszett és vissza nem szerezhető többé teljesen értéktelen.

Bűnhődés? Ki gondolna rá az öröm, az élvezetek mómora között? Senki.

Édes a bűn, mikor elkövetik, édesebb talán, mint az erény tudata — Hiszen tudjuk mennyivel becsesebb a titokban lopott csókocska is a kényszerűnél.

Idővel azonban a bűn is megszokottá válik. Olyan fásulttá teszi a szívet, hogy az már teljesen érzéketlen lesz a jó iránt; kiöli belőle a nemesebb érzelmeket s csak a salakot hagyja meg. És a bűnös annyira beleéli magát helyzetébe, hogy azt hiszi, hogy úgy van jól, úgy kell annak lenni.

Nem is iparkodik szabadulni bűnétől, — mert megvan győződve a felől, hogy az lehetetlen. Ez éppen a legnagyobb baj, s ez készíti elő a bűnhődést is.

Az átvirasztott éjszakák, a megfizetett szerelem órai, a könnyelmű élet könyvet, fájdalmat, szenvedést kérnek. És a mostani az.

A bűnös leány, midőn szemei előtt látta végigvonulni életéből az öröm, a képzelt öröm napjait, hangos felzokogott. Olyan jólesett neki most a sírás; mintha megkönnyebbült volna a szíve, úgy érezte.

Oh! ha omló könyűvel moshatná le szívéből a szégyent, a gyalázatot! Oh! ha

közgyűlés egyhangulag helyeselte s később határozati erőre is emelte.

Mikor azonban a tárgyalás folyamán egy egészen más pontra, az engedélyezési időre vonatkozólag tegnapi lapunkban közzétett módosításomat előkaptam terjeszteni, a főispán ur hivatkozással arra, hogy már előzőleg — mint ő állítja, k é t ízben, mint én határozottan tudom, csak e g y ízben, felszólaltam, nem engedett szóhoz jutnom, daczára, hogy teljes tisztelettel kijelentettem, hogy egészen más ponthoz kívánok szólani, mint a melyikhez ímént szoltottam.

A hatalon erőszakosságával szemben az én parányi erőm semmit nem érven, o t t el kellett hallgatom. De i t t, a szabad meggyőződés és szabad véleménynyilvánításnak ma még szabad terén kénytelen vagyok nyitlan szemébe mondani a főispán urnak, hogy tegnap velem szemben tanusított magaviseletét sem jogosnak, sem törvényesnek el nem ismerhetem s az ellen a szólásszabadságnak nevében nyilvánosan óvást emelek.

Föltéve, hogy csakugyan neki volna igaz az arra nézve, hogy én azelőtt már két ízben felszólaltam, a mit tisztelettel tagadok s taubizonyosságul az egész közgyűlést fel me-re hívni, még akkor is jogom lett volna egy u j a b szakasz módosítása tárgyában felszólalni.

Hiszen az a szerződés szakaszokra volt felosztva, szakaszonként olvasta fel az igen tisztelt előadó ur, alkotmányos gyakorlat szerint tehát minden egyes szakaszról joga van minden egyes bizottsági tagnak felszólalni.

Hogy a tárgyalás nem ilyen sorrendben ment, hogy a vezetés nélkülözötte a kellő tapintatot és ügyességet, az tan csak nem a bizottsági tagok hibája?

És még érteném a clo'urenek velem szemben való alkalmazását, ha én valami megrögzött szószátyár volnék, a kitől a közgyűlést elnöki kö'elenség lehetőleg megkímélni.

Azonban minden mélyen érzett gyengeségem és erőtelenségem mellett is arra öné-

zettel merek hivatkozni, hogy valamennyi felszólalásban alakilag a tisztesség, tartalmilag pedig a közérdek volt vezetőm és ösztönzőm, a mit fényesen bizonyít az a Debreczenben, fájdalom! szokatlan tény, hogy erős ellenzéki minivoltom daczára majd minden javaslatomat elfogadta még a közgyűlés többsége. habár némelyiknek nyoma a jegyzőkönyvből eltűnt is.

De még itt sem szabad megállanom, még nem soroltam elő mindazon erősségeket, a melyek az elfogulatlan lelkeket föltétlenül az én álláspontomnak a helyeslé-ére hívják.

Föltéve, hogy hát formailag csakugyan nem lett volna jogom felszólalni többször, magának az elnökségnek kellett volna a figyelem és előzékenység dolgában addig el mennie, hogy engedje megnyilatkozni a különböző nézeteket, habár azok ötletszerűleg szórványosan bukkantak is föl, engedje ezt meg mondom, már csak azért is, mert a tárgyalás a'att levő ügy nem kellő formában s a bizottsági tagok előleges tájékoztatása nélkül került szönyegre.

Az ilyen nagy fontosságu, a város fejlődésének gazdasági és szépészeti fejlődését olyan közelről, olyan mélyen érdeklő tárgyat előre ki kellett voa nyomatni, idejekorán a bizottsági tagokkal közölni, hogy azok otthon nyugalmasan és kényelmesen elolvassva, komoly megfontolás után tehessék meg magukban az egyes részletekre vonatkozó megjegyzéseiket.

Ez lett volna az alkotmányos, a szabályos eljárás. Ezt kellett volna kérészkölni a főispán urnak, még pedig annyival inkább mivel erre már többször megújított közgyűlési határozat van.

Ily eljárás után t á n jogosult volna a főispán urnak az a kívánsága, hogy egy olyan rengeteg terjedelmű szerződés minden egyes pontjára egy s z u s z alatt tegye meg minden felszólaló valamennyi megjegyzését, bár a közönséges házi józan ész

előtt még akkor is felmerül az a kérdés, vajjon nem célszerűbb-e egy terjedelmes és már szerkezetében is szakaszokra osztott tárgyat részletenként vitatni meg.

De a főispán ur hova-tovább mind jobban szereti a titokzatosságot, a meglepetéseket, hogy az önálló gondolkozást, és a független véleménynyilvánítást visszariassza, hallgatásra kényszerítse.

Pedig ezzel éppen az ellenkezőt éri el. Minket, a kiket minden felszólalásunkban és indítványunkban e nemes város közönségének igaz érdeke, boldogulása vezet, meg nem felemlit az ő zsarnokoskodásra hajló eljárása, s a rajtuk elkövetett sérelmet éppen önzetlenségünk tudatában nem tekintjük személyes sérelemnek, hanem az egyetemes jog és szabadság ellen intézett támadásnak.

Nem jól teszi az igen tisztelt főispán ur hogy minden téren elragadtatja magát basáskodó hajlamaitól.

Hígyje meg, hogy ugy az egyes ember, mint a társadalom és az állam jólétét nem a más véleményűek erőszakos elnyomása, hanem egymás nézeteinek tisztelettel való meghallgatása s minden körülmények közt a legjobbiknak elfogadása munkálja és öregbíti, s a közjólet és közboldogság előmozdítása szempontjából egy szemernyi s z a b a d s á g többet ér, mint akármilyen roppant nagyságu hatalom.

És mert a főispán ur ez ellen a szabadság ellen, a szólás és tanácskozás szabadsága ellen intézett tegnap újra támadást, kötelesemezt, mint meg nem engedhető merényletet, a leghatározottabban elítélni és visszautasítani.

Ne ultra.....!

Dr. Nagy Zsigmond.

kitörölhetné életéből a bűnök napjait egész életén keresztül vezeklésével! Oh! ha a csók kiégethetné homlokáról a szegény bélyegét, melyen boldognak, milyen meglegedettnek érezhetné magát.

De hiszen már minden hiába; késő a megbánás. Az ut, mely előtte áll, a posványba vezet, a honnan, ha mentő kart nem nyujtanak feléje, nincs menekülés. És ki mentené meg őt? . . .

Egy édes és mégis fájó érzés járta által szívé. Hát ha akadna egy merész elszánt férfi, ki nem törődne a világgal, a gunnyal, a szégyennel, mely fejére szállana, felhajolva hozzá a bűnös virághoz és szívére emelné?

Olyan volna ő, mint a mesebeli királyfi, ki ezer veszély között mentette meg a szép királyleányt a sárkány barlangjából?

De ki volna az? Derék, nemes, nagylelkű embernek kellene lenni annak, ki számot merne vetni mindennel, s koczkára tenné saját magát jelenét, jövőjét érte. Nem is ember volna az, hanem több annál, az, kit imádkozás közben említenek, akinek szíve a jókért és bűnösökért egyformán dobogott.

Oh! de lehet-e neki ilyen ábrándokat szöni? Szabad-e ilyesmire még csak gondolnia is a bűn leányának, kinek a lelke romlott, a szíve pedig egy égő pokol, melyben el van temetve a becsület, az ártatlanság, a női szemérem, s minden, a mi olyan soknak megvan, de neki nincs.

Ha csak elbukott volna, még menthetné magát a saját lelkiismerete előtt; védhetné

magát azzal, hogy szeretett, s azzal az ezerféle változatban megújuló mesével, hogy megcsalták, elhagyták; de ő még menteni sem tudja magát, hiszen oly mélyen silyedt, hogy tudatában volt annak, hogy hova jutott és még sem iparkodott megjavulni.

De mi lesz belőle, ha innen kiszabadul? Visszatérjen oda, a honnan ide hozták?

Nem, nem; inkább százszor meghal, mintsem arra a küszöbre tege a lábát, a hol megismerte a gyalázatot. Undorodik attól a háztól, a hol a szerelmet árulják, s a hol ő is egy árucikk volt, melyet keze-kézre adtak. A kinek megtetszett, azé lett. Szabadulni akar a gyalázattól, de hogyan?

Kihez forduljon, ha innen elbocsájtják? Mihez kezdjen?

Beáll cselédnek; száraz kenyérért dolgozik éjjel-nappal, csakhogy megtűnjék, csakhogy ki ne verjék a házból.

De ki fogadja fel? Mit felel arra a kérdésre, hogy eddig mivel kereste a kenyerét, hol volt már szolgálatban?

Ha nem mond igazat, a homlokáról olvassák le a multat: égő arczára lesz írva a szégyene. Vagy ha sikerülne is eltagadnia a multat, később rájönnek és egy perczig sem tőrük meg a háznál, hiszen a bűnt még azzal tetézte, hogy eltagadta.

De hát mihez fogjon? — így töprengedett magában a szerencsétlen teremtés — midőn a végzet is alkalmat nyujtott a megtérésre azzal, hogy a lejtőn megállította.

Becsületen nem akar többé lenni, becsületes pedig nem lehet. Kétségbe volt esve. Egy ut allott csak előtte: meghalni.

Inkább a halál, mint a becsületesség, azzal legalább megszűnik az utóbbi is, s nem fogja többé érezni a gyalázatot. A halál ki egyenlít minden adósságot, melyet magátólán hágy.

Szinte jól esett szívének az a tudat, hogy nem fog meghalni, mint becsületen, hanem mint megtérő. Igen, ő megtért; nem bűnös többé, mert a bűnbánót nem taszítja el magától az Isten, hanem felemeli az igazak mellé.

Evek óta nem jutott eszébe sem imádkozni és most ajkára toltak a feledékenység homályába merült szavak.

Önkénytelenül összekulcsolta kezét és imádkozott csendesen. Az ima végső szavait már zokogva mondotta. Imádkozott és halálra gondolt; mégis, midőn kissé lecsendesült, s könyes szeméit megörölte, mint a jótékony nyári zápor után, szívérvány színek ragyogtak előtte, majd egy fehér felhőgomoly tűnt fel, melyből egy férfi, a legnemesebb, a legjobb, alakja vált.

Néma, reszkető gyönyörrel nézett fel a láfománnyra, mintha attól félté, hogy rögtön eltűnik. De az mindinkább közeledett feléje: egyre lejjebb szállott le hozzá.

Most a kezét nyujtja . . . ő megragadja, . . . erősen belekapaszkodik . . .

(Folyt köv.)

Esküdtzéki tárgyalás.

— A Sinay-Orosz sajtóper tárgyalása. —

— Saját tudósítónktól. —

(Folytatás)

Debreczen, április 17.

A törvényszék nagy díszterme zsúfolásig megtelt érdeklődő hallgatósággal, amikor is délután fél 3 órakor Ig y á r t ó Sándor elnök újból megnyitja a tárgyalást és bejelenti a bíróságnak, hogy Sinay Károly ügyvédje Dr. Kálmán József, minden kifejezett ok nélkül visszalépett a védelemtől. Sinay Károly védőjül Dr. Kardos Samu kéri fel. — Dr. Kardos Samu nem tartja összeegyeztethetőnek Sinay Károly védelmét, védeneknek védelmével és ambár tiszta szívéből megvan győződve Sinay ügyének igazságáról, legnagyobb sajnálattal a védelmet a maga részéről nem fogadja el. Sinay Károly kijelenti, hogy maga fogja a védelmét előterjeszteni.

Ujból tanukihallgatások következnek.

C s e h Ferenc tanító azt mondja, hogy igen derek tisztességes ember volna a jegyző, ha a boros üvegeket nem látta volna.

Egyszer szüksége volt tanúnak egy erkölcsi bizonyítványra, de ezt három teljes napig nem kaphatta meg, mert a jegyző felé nem nézett hivatalnak. Arra a kérdésre hogy hol látta a jegyzőt részegen, azt feleli, hogy mindenütt, nyilvános helyiségekben és magánhegyen is. Emlékszik arra is, hogy igen sok ízben nem tartotta be a hivatalos órákat és azt is tudja, hogy a jegyző közbotrányt csinált.

K o v á c s Lajos kereskedő a község-házánál egy nap segített az irnivalók elvégzésében a jegyzőnek, amikor egy mélyhangú közönyt hallottak. A jegyző erre be akarta zárni hivatalos helyiségének szobáját, de még mielőtt ez megtörténhetett volna, belépett a mélyhangú ember. Amint ezt meglátta a jegyző rögtön kiderült az arca, és így kiáltott fel: »Azt hittem hogy Sinay Károly! Aki belépett az öcsébe volt Sinaynak.

K o v á c s Lajosné volt m. pécsi óvónő azt mondja, hogy őt a jegyző felesége, egy oly hivatalos gyűlése, a hol neki mint óvónőnek joga, sőt közelebb volt megjelenni, a bakterrel akarta kidobni és erre a szintén jelen volt jegyző nem szólt semmit sem. Tanu látta, amikor egy ízben O r o s z István, a fau utcán keresztül, fényes nappal, fiakkal üve muzsikáltatott magának és ezzel közbotrányt okozott.

Ö r e g G e l l é r Mihály kerékgyártó mester beszéli, hogy a községnek hivatalos megbízásából egy küldöttség ment Nagyváradra. A jegyző is ott volt ezek közt, de olyan részeg volt, hogy B-Ujfalunál tovább már nem mehetett és ott ivott addig, amíg csak ők visszafelé magukkal nem vitték.

Ö r e g N a g y József részeges, izága embernek tartja a jegyzőt, és az iránt semmifele ellenszenvet nem érez, és ezt nem is hallásból, de közvetlen tapasztalásból mondja.

N a g y P a p János gazdálkodó azt mondja, hogy O r o s z István iszákos, izága ember és őt nyilvános ünnepeiken díszítőtorokban, lakadalmakban gyakran látta olyannyira részegen, hogy az semmit sem tudott magáról. Látta azt is, a mint éjnek idején létrával vállán mászkált az olyan házakhoz a hol bort sejtett és ott a kerítésen át bemászott. A főbíró egy ízben, mintegy másfél év előtt, azt mondta neki mikor a jegyzőről beszélgettek: »Nem nekünk való ember ez, ki kell ezt innen tudni!«

P a l á d y Sándor gazdálkodó, több ízben látta a község-házán jártában, hogy öllel hordatja a sok szeszest italt a jegyző. Tudomása szerint magaviseletével sok kárt okozott a községnek.

E l n ö k: Azt nem lehet olyan könnyen kiejteni. Soroljon fel a tanu egyes megtörtént eseteket.

T a n u: »Kéremalássa hallva hallottam, tudva nem tudom!«

B a j d o r Bálint tanu megbizta a jegyzőt valami telekkönyvi kitáblázással és az erre

vonatkozó iratok mellett 6 frt 66 krt is adott át a költségekre neki. Négy hónapig a jegyző nem tett az ügyben semmit, akkor tanu kérede-ére azt mondta, hogy egy kis baj van. — Harom hónap mulva fenyegetéssel kellett tőle az iratokat és a pénzt visszavenni.

I f j. N a g y Józsefnének Balla József ajánlotta, hogy adjon 150 forintot a jegyző urnak, kiszabadítja a fiát a katonaságból. De ez azután abbamaradt.

S a s s Antalné tanu elmondja, hogy egy ízben Orosz községi jegyző elment részeg fővel hozzá és ott tanuk előtt mindennek elmondta, sőt fel is buktatta.

S z ö l l ő s y Lajos azt vallja, hogy leánya a jegyzővel hamis szerződést csináltott és ezért Orosz 300 frtot kapott. De ezeket csak hallásból mondja el és hogy így történt-e, azt nem meri állítani.

D r. O r b á n József a Szöllősy perében nyujt idevonatkozó fevilágosításkat.

M o l n á r Lajos és C s e h Elemér lényegtelen vallomásokot tesznek.

D r. N a g y Kálmán Máté Áron kihallgatását kéri elrendelni, mint olyan tanút, aki az okirathamítás vádjára vonatkozólag fontos vallomást tehet.

D r. K a r d o s Samu ellenzi e tanu kihallgatását.

A tvszék a kihallgatást elrendelte, mivel módot kíván nyujtani ugy a vádnak, mint a védelemnek részletes bizonyítására.

D r. K a r d o s Gézy Kálmán tanu kihallgatását kéri.

A törvényszék megtagadó határozata ellen másod és harmadrendű vádlottak védője semmisségi panaszszal él.

A tanuk kihallgatása ezzel befejezést nyert.

Ugy a vád, mint a védelem képviselői, több fontos irat felolvasását kéri.

A bíróság az efeletti itelethozatalra visszavonulván, határozatával az iratok felolvasását elrendeli. Előbb O r o s z László szakértő véleményét hallgatták meg, mely szerint az adókönyvek teljesen rendben és szabályszerűleg el vannak látva, a bevételek és kiadások rovatának végösszegei mindenben egyeznek.

Felolvasták aztán Sinay Károlynak Rásó Gyula alispánhoz intézett, Orosz István községi főjegyző elleni feljelentését, amelyben azt súlyosan bevádolja és ellene a főjelmi vizsgalat megindítását kéri.

A szolgabíró végzésében, valótlanoknak állítja az O r o s z ellen emelt vádak.

Felolvassák az alispán erre vonatkozó átiratát, melylyel az ügyészégnél feljelentést tesz Sinay ellen.

A szolgabíró megtagadva ez ügyben a vizsgálatot, Sinayt megzavarodottnak, alaptalan vádját örültségnek mondja. Oroszt hivatali főnökei ugyan mulatók, de mindig korrekt embernek ismertek.

Az orvosi véleményt olvasták ezután fel Sinayról.

D r. M o l n á r Károly törvényszéki orvos megvizsgálta Sinayt s csak testi hibáira jobboldali bénaságára utal. A vélemény azt mondja, hogy szellemi tehetsége rendese.

A S a s s Antalné könnyű testi sértési perében, a kir. járásbíró Orosz István jegyzőt 30 frt pénzbüntetésre ítélvén, bűnösnek mondotta ki. A királyi táblához fellebbezett ítélet olyképen módosított, hogy a vádlott nem csak könnyű testi sértés, de a becsület sértés büntetében is vétkes.

Az elősorolt iratok felolvasásával a bizonyítási eljárás befejezetvén, a vád- és véd-beszédekre került a sor.

D r. N a g y Kálmán: »Tekintetes királyi törvényszék! Milyen tisztelt esküdt urak! Az embernek vannak olyan javai, melyeknek megtámadásával magát a személyt sértik meg, lehetetlenítik neki a társadalom körében való megmaradást. A becsület megsértőjét mindenkor megbüntette és meg fogja büntetni az igazságszolgáltatás. A gyakorlati élet azt igazolja, hogy sokan rosszakarathból, a legabszurdumabb módon és irányban igyekeznek oly köztisztületben álló személy becsületében gázolni, a kik mint feddhetetlen, jellemes, becsületes emberek ismeretesek. Oly nyilvánosan teszik ezt a gya-

lázatos gázolást, hogy azt az ügygyel teljesen ismeretlen ember is megbotránkozással látja. Így van ez most is. Vádlottaknak nem volt elég a szóbeli nyilvános becsümlés és hírlapilag kellett nekik szelöltetni alaptalan, legből kapott, mélyen kompromittáló vádakat. Ezzel a hírlapi közzététellel elérték azt, hogy panaszost úgy tüntették fel, az ismeretlenek, a nagyközönség előtt, mint jellemetlen, a sőt okirathamisítót. És mindennek csak az volt az oka, hogy nem barátkozott a panaszos Sinayval, sőt ezt hazából egy ízben ki is utasította. V i d a Péter másodrendű vádlott pedig azért haragszik rá, mert ellene volt annak, hogy őt főbíróvá válasszák. Ezért kellett ilyen gyalázatos hajsztát indítani a jegyző ellen. S i n a y mindenféle allaptalau állításokkal igyekszik bizonyítani a két ízben közzétett nyilatkozatában a jegyző jellemtelenségét. Ezzel az általános közmevetésnek és becsütlenségnek tették ki.

Kétségtelen tehát, amint a hit alatt tett tanuvallomásokból fényesen bebizonyult, a rágalmazás és becsületsértés ténye.

S a s s Antal és V i d a Péter azzal védekeznek, hogy a leveleiket nem a nyilvánosságra hozatali céljából adták át Sinaynak. — Nézzük csak a sajtótörvény idevonatkozó szakaszait. Azok azt mondják, hogy első ízben a szerző ha ez nem tudatnék a kiadó vagy a nyomdász felelős. A törvény a közlőről sehol sem tesz említést, tehát az ezen sértő levelekben foglalt becsületsértés és rágalmazás tényéért sem vállalhat felelősséget S i n a y mint közlő. Annyival is inkább nem mivel mindkét vádlott bizonyítani óhajtotta levelének tartalmát. Azt fel nem lehet tenni, hogy Sass mint írástudó ember el ne olvasta volna az általa aláírt levelet.

A felhozott vádakból semmi sem bizonyult valónak. A tanuvallomások csak azt erősítik meg, hogy a vádló pontos lelkiismeretes ember, adók és más pénzbeli dolgokat sohasem kezel és így el sem sikkasztottott lelkiismeretesen járt el a vádlott szerződés megkötésénél is. Itt legfeljebb csak alaki hiba törtéhetett a kelet későbbben vezetett v n az okiratra — ami okirathamításnak semmiféleképpen nem ehető. — A jegyző, jó mulós ember ugyan, de mint közhivatalnok, ezáltal nem hanyagolta el hivatalát. Mindhárom vádlott tudta azt, hogy nem tud bizonyítani, mikor súlyos vádjával a nyilvánosság elé lépett és ennek dacára még is oda vitte a dolgot. Az előjáróság fényes vallomásaival legjobban bizonyítja O r o s z feddhetetlen voltát. Kérem mindhárom vádlottat a büntetőtörvénykönyv megfelelő szakaszaiba ütköző rágalmazás és becsületsértés bünteteiben elmarasztalni és vétke-eknek kimondani. A költségek megfizetésére mindhárom vádlottat egyetemlegesen kötelezni és ügyvédi díjam címén 250 forintot megállapítani!

S i n a y Károly emelkedett fel ezután, kinek védője, D r. K a l m á c z h e y József, minden kimondott ok nélkül magára hagyta a tehetetlen öreg embert a tárgyalás derekán, tehát akkor midőn az már a védelemre idő rövidsége miatt más védőügyvédet nem kérhetett fel. Így tehát saját maga volt a védő. »Közel egy félévesad óta« — kezdte az öreg szelűtött ember védbeszédjét — mindig jó barátságban éltem a jegyzőkkel és ugy akartam tenni most is, mikor Orosz Istvánt választották meg községi jegyzőnek. Egyideig meg is voltunk egymás m lelt békes égesen. Egy ízben összetalálkoztunk az utcán a jegyzővel és minthogy egy budapesti vendégem is M-Péresen volt, őt is meghívtam ebédre. A feleségét, minthogy nagyon hamarosan invitáltam meg magát a jegyzőt is, nem hívtam meg. Innen ered, mélyen tisztelt esküdt uraimék, az egész mély gyűlölség amelyet a jegyző irántam táplál. Neje oly aljas módon sértett meg, hogy nem engedni műveltségem azt itt reprodukálnom. Mivel ezt a sértést nem hagytam magamon száradni, — még mélyebbre és erősebbre szítottam a jegyző és feleségének adáz gyűlöletét.

Ma mikor nem számítom magamat az emberekhez, nem megyek közzéjük testi bénaságommal, az fel nem tehető rólam, hogy

alaptalan vádakkal akarnám egy olyan ember becsületét teljesen tönkre tenni, a ki közhivatalt visel. Őt soha meg nem sértettem. Sőt beütközés természetemet mutatja az is, hogy daczára, az általa rajtam elkövetett súlyos sértésnek, meghívására elmentem hozzá egy vacsorára. A vacsoránál, mint mindig részeg állapotban találtam, de mindaddig míg az asztalán levő lámpát, garázda részegségében, le nem dütötte, nem szóltam egy szót sem. Mikor ez megtörtént e szavakkal távoztam a szobából: Én ilyen emberekkel egy asztalhoz le nem ülök.

Ezzel egy darab időre megszakadt a közlekedés köztünk. De én magyar nemes ember vagyok és ismétellen békejobbat kívántam neki nyújtani, de semmiféleképpen nem találtam a barátság megkötésére alkalmat, Orosz István kötekedő és összeférhetetlen természeté miatt.

Orosz István és a mikes-pércsi községi jegyző egy személy ugyan, de ha Orosz Istvánnak van valami baja Sinay Károlyval akkor a jegyzőnek nem lehet vele semmi baja. De ő nem ezt tartja, hanem mikor elmentem hozzá bezáratta előttem hivatalos szobájának ajtaját, levelet küldött nekem, melyben egy bizonyos y i t v á n y k i állítást kértem tőle és ennek díját is mellékeltem, ő felbontatlanul küldte vissza hivatalos levelemet. Minthogy másképpen nem tudtam vele érintkezni, ez indított arra, hogy a nyilvánosságához forduljak alapos és megfontolt vádajaimmal, a melyeket a tanuvallomások fényesen beigazolnak.

Panaszos közbeszólva az ellenkező tanuvallomásokat hozza fel.

Sinay Károly: »Erre csak azt mondom, amit bölcs Salamon mondott: Kutyából soha sem lesz szalonna.«

Elnök rendreutasítja Sinayt és kéri, hogy szavaival a sértő kifejezéseket kerülje.

Sinay Károly: A hit alatt tett tanuvallomások bebizonyították azt kétségtelenül, hogy a jegyző részeges és a községben megbotránkozott dolgokat követett el. Az utadó és a legelőadónál 1873-ban.

Egy esküdt: 93-ban.

Sinay Károly: Pardon, sajtóhíba. 1893-ban 670 forint adót vetettek ki, ebből 314 forintot elengedtek, de mégis behajtották. Mert hogy bevételzetett, az kétségtelen, hogy elnem könyveltetett, az bizonyos dolog. Mikor a felülvizsgálásra és a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság Mike-Pércsen volt, azzal számoltak el nekem, hogy a nyugták a meszelésnél, surulásnál elveszték, és azok ebbe belenyugodtak. Ha ez így megy, tehetek én feljelentést az alispánnal is, meg a főispánnal is!

A haszonbérből is 401 frt 14 kr van elszámolva mint bevétel és ebből a könyvekben csak 200 frt van feltüntetve. Azóta a sürgősekre a jegyző hozzátett 90 forintot, de a többi még maig sincs meg. Ilyen kezelés m lelt tönkre kell menni a községnek.

A Debreczeni Hirlapban közzétett inkriminált czikk közlésére csak az indított, hogy egy levelet irtam a jegyző segédjének, de a jegyző ezt a levelet nem engedte elfogadhatni. Hogy meg tudja a jegyző, mit akartam mondani levelemben, közzétettem ezt a D. H.-ban »Kedves Kálmán öcsém!« czim alatt a jegyző segédjéhez intézve. Ebben semmi becsületsértés, sem rágalmasz annyival inkább sincs, mivel abban csak való megtörtént dolgokat mondtam el, olyanokat, amelyek ma igazaknak bizonyultak.

Tisztelettel kérem a tekintetes törvényszéket és a mélyen tisztelt esküdt urakat, hogy ezt az ügyet vizsgálják meg igazságosan és engem az ellenem emelt vádak, és azok következményeinek terhe alól felmenteni méltóztatásuk.

Dr. Kardos Samu Vida Péter és Sass Antal vádoltak védője terjesztette elő az utolsó érvekben gazdag beszédjét.

Több tanu vallomásra hivatkozik, úgy a vád, mint a védelem részéről s fejtegeti azoknak magán panaszosról tett nyilatkozatait. Hivatkozik Sinay nyilatkozataira, melynek nyomán megindult a vizsgálat Orosz ellen. Miféle

vizsgálat az, a melynél a vádlót nem hallgatják ki. Ha meg van támadva Orosz becsülete, azt csak ő maga támadta meg. A tanuk kivétel nélkül beigazolták azt, hogy a vádlottak nem a közzététel céljából adták át a leveleket, hanem csak magán uton való felhasználásra. Kéri védenzeit felmenteni, mert az esküdtök nem kegyelem osztásra, hanem igazság szolgálatára vannak hivatva.

Elnök a replikák után összegezi a tárgyalás menetét s felteszi az esküdtöknek a kérdéseket.

Az esküdtöket visszavonult, hogy az elébe tett kérdésekre feleletet hozzon. Másfél órai tanácskozás után kihirdette Békessy László az esküdtökök elnöke az ítéletet.

Arra a kérdésre, hogy vétkes-e Sinay a »Debreczen«-ben megjelent nyilvántári közleményekben foglaltató rágalmaszban? 11 igen, 1 nemmel felelt. Vétkes-e a szerző a becsületsértésben? Ezt a kérdést mellőzendőnek tartja az esküdtökök. A szerzősége 12 szóval megállapítják. Vétkes-e a szerző a rágalmaszban? 11 igen, 1 nem. Vida Péternél ugyanígy állapítják meg a rágalmaszban való vétkességét. Sass Antal egyhangulag felmentették. Tehát Sinay Károlyt 2 rendbeli és Vida Pétert 1 rendbeli rágalmasz vétkességében büntősnek mondja ki az esküdtökök.

A verdikt kihirdetése után Dr. Nagy Kálmán a 258 §-ba ütköző és a 259 és 260 §§-ok szerint minősülő raga mazás vétségeért Sinay Károlyt 2 esetben, Vida Pétert pedig 1 esetben kéri elítélni.

A büntetés kiszabásánál súlyosító körülményekül kéri betudni azt, hogy ők voltak a hajszá főindítói, tudták a jegyző ellen emelt vádak alaptalan-ágát és mégis hirlapilag merék azokat nyilvánosságra hozni; és a ténybeli állítások sokaságát. Kéri a törvényszéket annak elrendelésére, hogy ez ítélet a jogerőre emelkedés után a »Debreczen« és »Debreczeni Hirlap«-ban közöltesse és védői díját vádlottak terhére 250 forintban állapítja meg.

Dr. Kardos Samu tisztelettel hajlik meg ugyan az esküdtökök igazmondása előtt, de védenzével szemben kötelessége, hogy a sajtótörvények 71. §-ára hívja fel a bíróság figyelmét, mely szerint az esküdtökök ítélete, ha a bírák egyhangulag azon véleményben vannak, hogy az ítélet, megsemmisíthető és új tárgyalás rendelendő el.

De ha ez nem volna lehetőleges, a vádlónak nem kellett volna, — mert ez nálunk így szokás — súlyosító körülményeket felhozni, megelégedhetett volna a vádló azzal a fényes erkölcsi elégtétellel, melyet neki az esküdtökök szolgáltattak. A költségekben meg egye'emlegességet sem lehet igazságosan megítélni mert Sinay két, Vida pedig csak egy rágalmasz büntetésben mondatott ki jogerős ítélettel, vétkesnek. A felmentett S a s s Antal védelmére vonatkozó ügyvédi költségeit 50 forintban kéri megállapítani Orosz István terhére.

A bíróság az ítélet meghozatala végett visszavonult.

A tanácskozás bevezetésével a bíróság nevében Ig y á r t ó Sándor elnök kihirdette az ítéletet mely szerint Sinay Károlyt két rágalmasz vétség miatt 14 napi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre ítélte.

Vida Pétert 1 rendbeli rágalmasz vétségéért 30 frt pénzbüntetésre ítélte.

Mindkét vádlót 55 frt temerült költség, valamint 100 frtnak magánpanaszos részére való fizetésére köteleztetett. Orosz István kötelessé 30 frt védői díjat Sass Antalnak visszafizetni.

Sinay maga, Kardos ügyvéd a Vida nevében semmisségi panaszt jelentett-k be.

Sinay Károly két kezest állítván maga helyett, szabadlábban hagyatott. Az ítélet után a nagyszamu közönség az elnököt éljenezve o-zlott szét. Az ítélet különben lehangozást keltett a közönség közt, mert azt, a szélütött öreg ember, a rokonszenves előadási modoru Sinayra nézve nagyon szigorúnak találta.

Az esküdtökök és a bíróság éjjeli 11 óra után o-zlott szét. H.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, ápril 18. A Debr. ered. táv. A képviselőház mai ülésén a pénzügyi költségvetés részletes tárgyalását folytatták. Az egyes szakaszoknál Szacsuvay Sándor, Messkó László, Olaj Lajos és Papp Elek beszéltek a Kossuth párt részéről, az Ugron párttól pedig Sima Ferencz és Ugron Gábor szólaltak fel, mindnyájan röviden, kiknek Lukács miniszter felelt. Az elmaradt czimeket hétfőn tárgyalják le. Ülés vége 2 óra után.

Szocialista képviselőjelölt Szegeden.

Budapest, ápril 18. (A »Debr.« ered. táv.) Szegeden Babó Emil kerületében a szocialisták Polczner Jenő ellen jelöltet akarnak állítani.

Ujdonságok.

* **Isteniszteletek.** Holnap, folyó hó 19-én vásárvasárnapján ősi szokás szerint az ev. ref. templomokban a theologus ifjak végzik az isteniszteleket, az ág. ev. templomban pedig Marteny Lajos lelkész.

* **Felhívás és kérelem.** A debreczeni »Csokonai-kör« barátai s jóakaróihoz: Néhány év előtt körünk részére egy nemeslelkű honleány, báró Józsi n c z y Miklósné urnó ó méltósága egy igen ritka s ma már alig található becses kis művecskét ajándékozott. Csokonai Vitéz Mihálynak kis 16-od rét alaku, mindössze 24 lapra terjedő költeményét, melynek címe »A szépség ereje a bajnoki sziven.« A kis munka 1800-ban jelent meg Debreczenben, Szigethy Mihály által kiadva. A czimlapot virágokat öntöző szárnyasangyal ábrázoló rézkarc díszíti, melyet Erő s Gábor debreczeni diák rajzolt és metszett. Csokonai ezt a versét Miskolczon írta és a »Szép Jena nete«-nek ajánlotta, aki Vay Józsefnek a leánya és roffi Borbély Gábornak a mátkája volt. A bárónő feltékeny gondossággal őrizte családi könyvtárának e szerény kis füzetkét s kész örömmel bocsájtotta át azt a Csokonai-kör ereklje gyűjteménye számára, midőn tisztelettel alólirott a gondozást és őriztet elvállalta s átadta körünk akkori rendes — jelenleg tiszteletbeli elnöke Vértesi Arnold jeles írónk kezébe. A kis füzetke azonban rendeltetési helyére az erekljéket tartalmazó díszes szekrénybe sohasem jutott, mert azt Vértesi Arnold urtól több rendbeli saját iratai és értékeivel együtt illetéketlen módon eltulajdonította valaki s daczára a leggondosabb keresésnek — mai napig sem került elő. E kis munka pedig becses erekljét képezne gyűjteményünk számára, nemcsak ritka voltánál fogva de már azért is, mert azt körünknek egy lelkes alapítója ajándékából bírnánk. Ugyanazért tisztelettel és azon bizodalomteljes kérelemmel fordulok a magyar irodalom művelőihez, különösen körünk barátai és jó akaróihoz, miszerint ha véletlenül tudomással bírnának e művecskéről, vagy birtokukban az — esetleg hasonló ritkaság számba menő, sőt Csokonai Vitéz Mihály művei, étele s általában az ő kultuszát érdeklőleg valamely emlék, tárgynak, akadnak, vagy csak legkisebb vonatkozásnak is birtokában lennének, avagy tudomására jutnak, azt velem mielőbb közölni s z i v e s k e d j e n e k Rézsemről a kör halás köszönetén kívül jutalmat is szives készséggel helyezek kilitásba Debreczen, 1896 ápril hó 14-én. A Csokonai-kör választmányának megbízásából: Komlóssy Arthur, a debr. Csokonai-kör 2-dik elnöke és erekljet árának őre.

* **Bunkó Vincze zenekara.** Általános feltűnést kelt a Magyar király kávéházban. Dankó Vincze elsőrangú cigányprimás szathmari bandája. Mindenféle magyar és idegen nótákat játszanak, de olyan fülbemászóan és olyan erzéssel, amely bandájukat az elsőrangúak között is a legelsőkk közé teszi. Valóban érdekesek a meghallgatásra. Vasár alatt estenként naponta játszanak.

* **Blaha Lujza Debreczenben.** Baró Splényiné Blaha Lujza urnő, — mint már megírtuk — e hó 28-án ismét eljön az általa forrón szeretett Debreczenbe és az egyetem alapja javára fellép a »Telen« című népszimfűben. Idejövételéről ígéretét a képest már értesítette is V e c s e y Imre tanácsnokot, a ki M á r k Endrével együtt ma délutánra érkekezletre hívta össze az összes debreczeni egyletek és körök elnökeit, vezetők, hogy a fogadtatás részleteit megbeszéljék.

* **A bratkowiczei elítelt huszárok Debreczenben.** A szomorú hírvégre vergődött bratkowiczei huszárok közül 3 várfogságra elítelt tegnap reggel Galicziából Debreczenbe érkezett, 3 gyalogos és egy altiszt kíséretében. A szerencsétlen rabokat ugyanis Debreczenen keresztül szállították Péterváradra, hol rabóságukat eltölték. Reggel 8 óra 9 p. érkeztek Nyiregyháza felől és 5 órát töltöttek itt. A vonatról leszállásuk alkalmával kíváncsi néptömeg verődött össze körülük, azonban a szuronyos örök bekisérték őket a vasuti állomáson levő rendőrségi őrszobába. Ott ültek 5 órán keresztül a halavány, beesett arcú katonák, kik közül az egyik 8, a másik 14, a 3-ik 15 évi várfogságra ítéltetett el. Ez utóbbi Boros káplár volt, akit a meggyilkolt Diószegi őrmester arcuzal ütött s a mi az egész eset okozója volt. A déli vonattal utaztak aztán tovább külön kocsiszakaszban.

x **Magyar Osztály-Sorsjáték.** II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása naponként, de legkésőbb május 2-ig eszközöltetik. A sorsjegyek megújítása a sorsjegyeken jelzett elárusítóknál eszközöltetik és pedig a sorsjegy visszaszolgáltatása és a megújítási díj: 1 egész sorsjegyet 20 frt, 1 fél 10 frt, 1 tízed 2 frt és 1 huszad 1 frt befizetésével (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kell megújítani és a III. osztály huzásán minden további nélkül résztvesznek. Hogy a sorsjegytulajdonosoknak épen a megújítási hatánap lejártakor (május 2) való óriási tolongása elkerültesse, ajánlatosnak mutatkozik, miszerint mindenki igyekezék a III. osztályu sorsjegyeknek minél előbb birtokába jutni.

A haditengerészet kiállítása.

Nem lévén tengerjáró nép, előttünk bizonyára ismeretlen világ lesz az a hatalmas kiállítás, amit az osztrák-magyar monarchia hadi tengerészete az ezredéves kiállítás alkalmával rendez. Többé-kevésbé ismeretlen világ lesz ez csakugyan de annál tanulságosabb és érdekesebb, sőt külföldi vendégeink is bizonyára nagy figyelemmel és érdeklődéssel fogják megtekinteni az osztrák-magyar hadi tengerészet változatos látni valót.

A hadi tengerészet egészen külön osztálya az ezredéves kiállítás XVII csoportjának. Abban tér el az eddigi hasonló kiállításoktól, hogy teljesen történelmi alapra van fektetve s főérdekessége a történelmi fejlődés mozzanatainak csoportosításából áll. A néző nem egyedül a rideg harcászati eszközökkel ismerkedik itt meg, a melyeket hajóhad régebben és mostanában használt, hanem egyúttal ama rendszerekkel is, melyek a hadi tengerészet óriási szervezetében nyilvánulnak s technikai fejlődésének útján kidomborították.

A hadi tengerészet pavillonja már a kiállítás területén kívül eső helyről is könnyen felismerhető arról a magas, felfelé törő árboczról, mely a kiállítási főbejáratnál balra, a városírt elérésében levő hadihajóból emelkedik ki. Ez a hadihajó a hadi tengerészet pavillonja. Szerencsés gondolat, mely a gondos felépítéssel és tervszerű elrendezéssel így egé-

szében is a legjellemzőbb épületek egyike a kiállítás területén. Messziről nézve egész barátságosnak látszik formás, karcu alakja; s közelebről megtekintve látjuk csak, hogy ezt az árboczot gyorstüzelő ágyuk veszik körül, melyek harc idején nagyon veszedelmesek tudnak lenni az ellenségre.

A pavillon főhomlokzatán üregek vannak vágyva, honnan nehéz lövegek sötét torka mered ki, félelemessé téve még azt a két hatalmas panczél tornyot is, mely az építmény oldalát tölti ki.

A közönség számára két széles lépcsőzet visz a földszetre, a hol a legénység nagy helyisége és egy tiszt szoba van. Egyszerű, de a hajós életre jellemző berendezéssel találkoznak itt, valami sajátos, idegen légkörrel, mintha igazán a tengeren, egy hadihajó földszetén volnának.

A pavillon főhomlokzata előtt, a nagy bejárat mind a két oldalán hatalmas panczéllemezek vannak felállítva, melyek a wtkovitz bánya és vashámorból kerültek ki s a melyek az 1893-iki pólai lögyakorlatoknál fenyesen beváltak.

A csarnok belsejébe kerülve, ott három nagy helyiséget találunk, melyek a hajóépítés rendszerét mutatják be. A régi hajóépítés elavult, meghaladott, de tiszteltetelmű példányai mellett ott vannak a modern hajóépítés változatos modelljei, a járművek érdekes mintái, valamennyien teljes hűséggel és megfelelő nagyságban kényelmes áttekintést nyújtva a hajóépítés technikai fejlődéséről.

Az említett modellek közt van kettő olyan is, mely történelmi érdekű. Ezek egyike az 1852-ből való kalandos utú Mária Anna nevű gőzös mintája, a másik pedig a Miksa Ferdinánd nevű panczélhajó, mely 1866-ban az olasz Re d' Italia nevű panczélhajó elsüllyesztette s ezzel a lissai esata diadalát biztosította. Erről a győzelmes tengeri ütközetről beszélnek azok a képek is, melyek a helyiség oldalain a Lisánál küzdelem hajókat mutatják be, körülvéve akvarellekkel, apró olajfestményekkel, tervekkel, számításokkal stb., melyek a tengeri csata lefolyásáról adnak érdekes részleteket.

Vannak ott azután egyéb kegyeletes emlékek is. Diszes hadi jelvények, harcban megtépt lobogók, különböző kardok és löfegyverek s a tengerészeti muzeum sok egyéb érdekes ereklyéje, köztük olyanok, melyek Frigyes főhercegre, Ferdinánd Miksa főhercegre és Tegetthofra vonatkoznak. Ez utóbbiakat üvegburok alatt tartják.

A haditengerészeti pavillon középső főhelyisége a hadihajókon használatos löszerek és gépek bemutatásának van szentelve. A lövegek valamennyi nemét részben eredeti, részben kitűnően sikerült modellek alakjában fogják kiállítani s egyszersmind a hajóhad ágyuinál használt löport s annak gyakorlati alkalmazását is bemutatják. Felette érdekesek az 1864-ből és 1866-ból való dán és orosz lövegek, melyek kiválóképpen jellemzők az akkor ellenfél tüzérségi viszonyaira.

Ugyan e helyiség jobb oldalán vannak a torpedók, a Fisch-torpedó kezdetleges formájától már teljes alakjukig feltüntetve s egyszersmind a torp dókkal együtt fejlesztett különböző formájú fegyverekig. E hajókra vonatkozó többi részletet változatos tartalmu rajzok és fényképek egészítik ki, míg a torpedókon alkalmazott villamos apparátus az egész helyiség világítására, az éjjeli jelzőóra és a villamos lövések kiviteltére szolgál.

A hajóhad legénységének gyakorlatait jó kiviteltű életnagyságu bábuk jelképezik, melyek részben a torpedók, részben az ágyuk közé sorakoznak, s egy-egy harcászati jelenetet tüntetnek fel.

Hasonló tanulságos csoportozatot képeznek a hadihajók gépen, melyek fejlődésük egész sorozatával lesznek képviselve, továbbá a dunai járművek, melyek a hajóhad folyamán való működését magyarázzák meg, végül tengerészeti csoportok, képek és hajó tervek, melyek szinte tökéletes képet adnak a haditengerészet sokirányu nehéz munkájáról.

A pavillon jobboldali helyiségébe ott ujjabb látni valók kötik le érdeklődésünk. Ez a mi itt táru a szemünk elé, már sokkal nyugodtabb, szelidebb képe amennyiben nem a harcászati eszközök kcmor csoportját látjuk többé, hanem a hadi tengerészeti tudomány és a hajóhad egészségügyi osztályának a kiállítását. Mindjárt a terem közepén, az oldaljárattal szemben egymás mellett csoportosítva találjuk mindazokat a könyveket és iratokat, hajózási és csillagászati szerszámokat, modelleket és készüléket, melyek a tengerészeti akadémiánál használatosak, és egy tőkéletes berendezésű egészségügyi készletet, mely gyakorlatok és háboruk idején egyformán nélkülözhetetlen.

Mind ezt a csoportot a falakon elhelyezett arczképek, (köztük a főhomlokzaton Őfelségé-é) tájképek, tabellák és más rajzok egészítik ki, úgyhogy végigjárva az összes helyiségeket, azokból az osztrák és magyar haditengerészetnek teljesen hű és egész képét kapjuk, méltán ahhoz a hatalmas apparátushoz, melyet a monarchia hadseregének ez a része is fel tud mutatni.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírószóbeli kereseteket, kérelmeket /s nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gőzös-egyesület „Otthona“ a kereskedelmi akadémiájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn)
Csütörtönkö) 11—12 óráig.

Kedden)
Szerdán) 9—11 óráig.

Pénteken)
Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2—5 óráig.

Vasárnap délelőtt 9—12 óráig.

Sz. Dávid Istvánnál zene-estély: Vasárnap Veres Tóni, kedden Rácz Károly és pénteken Magyar estvérek.

Közgazdaság.

Kőbányai sertés-piacz.

április 18.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű. Öreg nehéz (páronként —400 kg) felülisulyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kg sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 kg) felülisulyban — krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 kg. sulyban 47—46 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 kg) terjedő sulyban) — 45—46 krig. II. Magyar sz-dett: Nehéz (páronként 280 kg) felülisulyban) 45 krtól — 46 krig. Közép páronként 220—280 kg) terjedő sulyban) — 45 krig. Könnyű (páronként 220 kg) terjedő sulyban) 43—44 krig. Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 kg) felülisulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 220—260 kg) sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 kg) terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi ápril hó 14-ik napján volt készletben 11405 drb. 1896. ápril hó 15-ik napján felhajtott 144 drb. 1896. ápril 14-ik napján elszállított 110 drb. 1896. évi apr. hó 16-ik napjára maradt készletben 1261 drb. hozott-sertés forgalom változatlan

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 155 sz. Páratlan bérlet 155 sz.

Vasárnap, 1896. Ápril hó 19-én:

Rezervisták.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Duru és Chivot. Magyarosította: Rákosi Viktor. (Rendező: Tiszay.)

Nyilttér.

Iskolás leánykák részére ünnepi ruhákra tiszta fehér esikós mosható szerbvászon mtr. ára **18 kr.**

Boros Testvérek

női diva-táruházaiban.
Kossuth-utca 3.

Medic. Univ.

Dr. Koszorus István

kép. tiszti orvos

FOGORVOS

Debreczen, Piacz-utca 1711. szám.
A Tiszá-palotával szemben.

(Ranunkel-ház, hátsó épület, I. emelet.)

Gyógyít minden fog- és szájbetegséget, végez mindenféle fogorvosi műtétet, foghuzást, gyöké:huzást érzéstelenítéssel (1 frtért), fogtömést, gyökér tömést (2—3 frtért, arannyal nagyság szerint); készít mindenféle műfogat és egész fogsort, mely-lyel rágni is lehet, mérsékelt díjakért, esetleg részletfizetésre is.

Egy tanfolyamot végzett **leány**, üzleti irodánkban alkalmazást nyer.

Stern József és Testvére.

Nagy alkalmi vétel feltűnő olcsó árakban!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség b. figyelmét az alant felsorolt czikkekre felhívni, a melyeket

mélyen leszállított árakban

egyedül czégemnél eszközölheti, szives megtekintést és partfogást kér tisztelettel

KOVÁCS ANTAL,

Kossuth- (Czegléd-) utca, Nagy tak pénzt. épület.

Női napernyők minden színben	— — — — —	1.—	forinttól.
Fél selyem esernyők	— — — — —	1.20	"
Egész selyem "	— — — — —	3.50	"
Fehér Chiffon ingek gallér és kézelő nélkül	— — — — —	1.20	"
" " " hajtásos elővel	— — — — —	1.40	"
Férfi és női glasse bőrkeztük	— — — — —	1.—	"
Millenniumi kalapok (legujabb fason)	— — — — —	1.20	"

Ezekon kívül a következő czikkeket mélyen leszállított árakban árusítom:

Harisnyák, gallér és kézelők, nyakkendők, sétatobok, zsebkendők, utazóbö-röndök minden nagyságban, valódi francz a pipere és illatszerek, bőraruak stb.

Nagy alkalmi vétel feltűnő olcsó árakban!

Nagy alkalmi vétel feltűnő olcsó árakban!

Nagy alkalmi vétel feltűnő olcsó árakban!

Fényképészeti műterem átvétel.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy **Krämer Gyula** közkedveltségnek örvendő

fényképészeti műtermét

átvettem és azt

HALÁSZ J.

név alatt fogom tovább folytatni. Felkérem a n. é. közönséget, hogy az elődöm iránt tanúsított partfogást reám is átruhazni méltóztassék.

Törekvésem mindig oda fog irányulni, hogy a t. közönség meglegedését magamnak mindenkor kivívjam. — **Költségkimelés nélkül új gépeket és kellékeket** szereztem be, hogy a jelenkor igényeinek megfelelhessenek.

Az árakat a legolcsóbbra szabtam meg és pedig:

Mignon kép 3 drb.	1 frt,	6 drb	150,	12 drb	250
Visit kép 3 "	2 "	6 "	3 frt 12 "	450	
Cabinet kép 3 "	350	6 "	5 "	12 "	9 frt stb.

HALÁSZ J.

Várad-utca 2088. (a „Corso“ kávéházzal szemben)

Nap- és esernyők nagy választékban.

Divatos Gallérok 1.50 krtól feljebb.

Divatos női gallérok és kabátok, remek diszitett modell-kalapok, eredeti ÁRPÁD BLOUSOK csakis

Rózsa Lajos női divat-termében

óriási választékban bámulatos olcsó árban.

Szalma kalapformák gyári árban.

Gyermek ruhácskákban különlegességek.

Kiadó.

A kabai piac-téren levő ujonnan épült

bolt helyiségem

mellette lévő lakással

rőfös üzletnek

igen alkalmas élénk forgalmu helyen a piacon, a nagy vendéglővel szemben, május 1-től 3, esetleg több évre bérbe kiadó.

Értekezhetni

Berger József

tulajdonosnál, Kabán.

Szent László (püspök) gyógyfürdő.

Nagyvarad mellett. Vasut-, távirat-, telephon-posta-allomas helyben.

Hazánk legrégebbi gyógyhelye természetes meleg 24-33 Rékény hőforrásokkal, artézi kúttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű úri és női fürdő, szabán és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek.

Fürdőzésre utalva van reumaticus bántalmaknál, izületi loboknál, méh-, has- és mellüreg savós izmágyainál. Vese, epevezeték és hólyag bántalmaknál, hülések és idegbajoknál.

Mór-fürdők használata kitünő sápkór, verszegénység, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógy módnál calcium sulfid sok gazdag arányban fogva kitünő hatású gőrvély és angol-kőrnál, légző szervek és gyomor-hurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, teke asztal, teke-palya, olvasó-terem, fővárosi és vidéki lapok, gyakori esélyek, táncszínművek, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta 3-szor tüzene.

Évad: május 1. — szept. 31. Főé a június 1, augusztus 31, elő- és utóéadban 30% ármereséket.

Restaurációt Kovács László budapesti hírneves főszakács vezeti. Étkezés a la carte — à la couvert.

Olcso s jó élelmzés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos Dr. Filkor Lajos.

Bővebb tudósítással szolgál

a fürdő kezelőség.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták kőszvényénél, osztnál, tagszaggatásnál és meghúléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegonkénti árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbörtökű utáncat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, edzés. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Természetes illat, legnagyobb táperő, könnyű emésztés.

Legjobb a

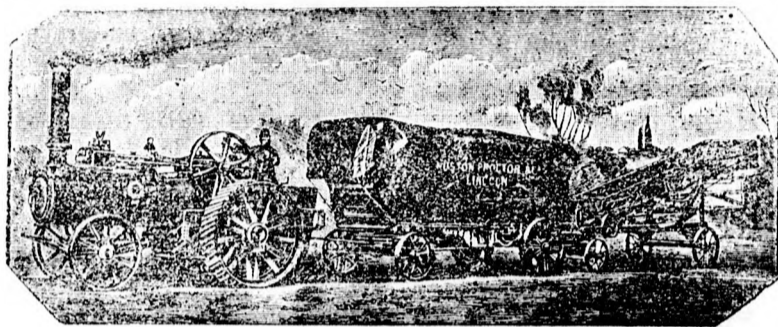
CACAO GAEDKE

mindenütt kapható

P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

Természetes illat, legnagyobb táperő, könnyű emésztés.

390 arany- és ezüstérem és díszoklevéllel kitüntetve!

Ruston, Proctor & Co. Ltd.

lincolni (angol) gépgyár vezérképviselőségénél,

BUDAPESTEN

kaphatók a legkitünőbb utólérhetlen szerkezetű angol gőzmozgonyok és gőzcseplők

és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott EXCENTER GŐZCSEPLŐGÉPEK

könyöktengelyek nélkül kettős tisztító szerkezettel, állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerinti ezek a világ legjobb gőzcseplői. Kívánatra azonban szállíthatunk könyöktengelyes gőzcseplőket is.

COMPOUND GŐZGÉPEK

Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű magánjáró gőzcseplőgépek.

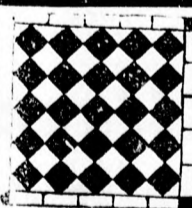
A jövő gépe.

Nagy választék szalmakazalozók, járgányos cseplőgépek, borprések, szőlőszűzőgépek, szénagyűjtők, vetőgépek, tisztító rosták, kukoriczamorzsolók, szecska vágók, arató és fűkaszalók, konkolyozók valamint, minden gazdasági gépek és eszközökben és malomberendezésekben.

Arjegyzekekkel és mindennemű szakbavágo felvilágosítással és tanácsal készséggel díjmentesen szolgálunk.

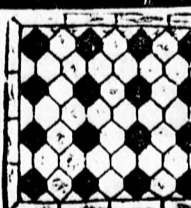
Levelek czimzendők; RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd. vezérképviselősege Budapest, V. Lipót-körut 32. szám.

390 arany- és ezüstérem és díszoklevéllel kitüntetve.

WALLA JÓZSEF

cementáru-gyára, építési anyagok raktára
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 13.

Vállalkozik:
GRANITTERAZZO,
BETONIROZÁSOK,
CSATORNÁZÁSOK,
SZÓKÓKUTAK,
CEMENT-LAPOK és
MOZAIKLAPOKKALI
KÖVEZÉSEK
alkészítésére stb.

Raktárt tart:
KERAMIT-LAPOK
KELHEIMI-LAPOK
METTLACHI LAPOK,
TERRACOTTA-ÁRUK,
KÖFEDÉLPÉP,
TŰZÁLLÓ TÉGLAK,
KÉMÉNY-RAKVÁ-
NYOKBÓL stb.

Gyári raktára a
gartenaul Portlandi
csement és vízhat-
lan mész-gyárnak.

KÖZGYAGCSÖVEK

Gyári raktára a
gartenaul Portlandi
csement és vízhat-
lan mész-gyárnak.

ELSŐ DEBRECZENI paplan-gyár

Debreczen, Széchényi-utca.

Paplanok, madráczok

mérték szerint gyorsan és pontosan elkészítetnek

Köszénkátrányt

legjobb minőségben **zsindely-**

deszkatetők behuzására,

mely által azok tartóssága kétszer hosszabb, továbbá **czulapok**, melyek a földbe ásatnak, **kerítések** s **gazdasági eszközök befestésére**, hordókban á 50, egész 250 kiló súlytartalommal, továbbá saját gyártmányu

coaksot

(pirszén) **kovácsok** és **lakatosok** részére, ajánlja jutányos ár mellett:

a légszeszgyár igazgatósága **DEBRECZENBEN.**

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy üzletben a legjobb minőségű, tisztán kezelt

sestakerti borok

literenként kimérve

34—36krért kaphatók

Nagyobb rendelők árengedményben részesülnek.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve tisztelettel

Jánossy Béla

Rózsater, Kenyer-piacz.

SZÖLLŐSI GYÖRGY ékszerész

Debreczenben, Főpiacz, a városházzal szemben.

Ajánlja du-san berendezett

arany, ezüst, ékszer és órarakatárát.

Különösen:

Remek **Brillant boutonok** 50 frtól 600 frtig és feljebb.
tüzi „ **Solitair gyűrűk** a legolcsóbb ártól 200 ftig.

Mindennemű művészi kivitelű

ARANY, EZÜST TÁRGYAK.

Valódi svájci gyártmányu **finom** szerkezetű férfi és női **ÓRAK** 1 évi jótállás mellett.

Mindennemű ezüst tárgyak, különösen evőeszközök a napi árkelet szerint, ugyszintén minden e szakmához tartozó munkák, javítá-ok és vésések a legolcsóbb árszámítás mellett eszközöltetnek.

Vasuti állomás Hosszu Pályi a fürdőtől fél óra járás.

EGYEDÜLI FÜRDŐ,

mely biztosan gyógyítja a csontszut, az összezsugorodott tagokat, minden nemét a köszvényes, csuzos bántalmaknak, bármiféle bőrbajokat, továbbá görvély, sápkór, máj, lép, vese és belső daganatok s egyéb női bajokra legkitünőbb hatásu a jól berendezett

Konyári-Sóstó fürdő.

Megnyitás május 1-én.

A t. fürdőközönség szórakozására az idényre egy jó czgány zenekart állandósítottam, valamint hirdalpok tartasa által a közönség igényeinek minden tekintetben megfelelek.

A fürdő 70 kényelmesen berendezett szobája jutányos árban ágyneművel vagy a nélkül áll rendelkezésre.

A fürdőhöz a felőrányira fekvő Hosszu-Pályi állomástól betenként kétszer (szerdán és vasárnap) d. e 10 órakor odaérkező vonattal a rendelkezésre álló társaskocsin juthatni A vasuti jegyek mindég Hosszu-Pályi állomásig váltandók. Az étteremben jó magyar ételek, hamisítatlan italok, pontos és olcsó kiszolgáltatás lesz.

Fürdőorvos **Dr. MÓRICZ ERNŐ** pocsaji körorvos ur, ki több éven át **Korányi Frigyes** budapesti egyetemi tanár belgyógyászati kórodáján működött.

Villany, massage és tejgyógymód.

Tisztelettel

D. NAGY ISTVÁN,

bérlő.

RAKTÁR:

Temesvár
Fiume
Vukovár.

Alapított 1846.

Óriási választék! Verseny nélkül!

Főüzlet: Bécs, felsődunasor 85.

KASSOWITZ FÜLÖP

bécsi férfi, fiu és gyermek ruha

raktára

a tavaszi és nyári idényre **rendkívül dusan szereltetett fel.**

Elv: nagy forgalom, kevés haszon

Fényes Mór

vezetése alatt

Debreczen, főpiacz, a Hungária kávéházzal szemben.

RAKTÁR:

Zára
Eszék
Nagyvárad.

A gyár alapított 1840-ben. Alapítván 2500 munkást foglalkoztat.

Uraknak és hölgyeknek
valódi
LODENT
ajánl a
Tiroli Loden-áruház
BAUR RUDOLF,
Innsbruck Rudolfstrasse 4.
Vízmentes köpenyek, valódi gyapjuöltöny szövetek.
Árjegyzék mintákkal ingyen, és bérmentve.

Feltűnést kelt

a Med. dr. Rix A.
meglehető hatásu
Eredeti Pompadour pastája

bámulatos biztosan hat felpattogzott
bőr, viszketeg és vörösségnél, a bőr
vakító fehér és kifogástalan tisztá,
a bőr hársónypuha és ifju frisslesz.
Öreg hölgyek és urak, kik na.onta
Pompadour-pastát használnak, hódítanak gyönyörű
szép fehér arczsínük miatt. Szeplő, májfolt, pattanás,
börkúteg, a kézen vagy arczon mindenféle tisztáta-
lanság jóállás mellett 14 nap alatt eltűnik és ha e-
szer nem hat, a pénz visszaadatik; mindenki kísé-
relje meg használat által. Rendes bőrápolás nem hiu-
ság, hanem a körülmények parancsa.
Egy tégely 1 frt 50, Pompadour-tej Poudre helyett
használva, maradó, világhírű frt 1.50. Pompadour-
szappan durva kezékeknek 3 drb egy cartonban 80 kr.
Pompadour-Poudre frt 1.25.

A Dr. Rix-féle szerek vezérszéküldése: **Wil-
helmine Rix Dr. Witwe Söhne, WIEN, II. Pra-
terstrasse 16. I. em. (Rix-udvar) és a gyógyszeré-
szeknél.**

Mily elkerülhetetlenül szükséges
a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a
permetezett szőlők nem mentek tönkre.
Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph.**
és társa

szabadalmazott
önműködő
„Syphonia“
szőlővessző és növény-
permetezője,
mely az oldatot szivattyuzás
nélkül önműködően a növé-
nyekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használat
ban, és számos dicsőítő bizonyítvány mutatja kitűnő
voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.
Abra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH Ph. és társánál
mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár
borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II/1. Taborstrasse 76 sz.
Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. --
Képviselek és ismételadók kívánatosak.

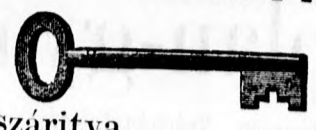
362. sz. 1896. v. k.
Árverési hirdetmény.

A debr. kir. jbiróságnak 4678/1896.
P. sz. végzése folytán közhírré tételik, mi-
szerint Kollin Károly részére özv. Veres
Lászlóné debreczeni lakostól 123 frt
74 kr. tőke, ennek 1896. évi febr.
hó 14-ik napjától számitandó 6% ka-
matai és eddig összesen 32 frt 95 kr.
perköltség erejéig 1896. évi február hó
20-án bíróilag felülfoglalt és 1936 frt 50
kr-ra becsült bolti áruk, és érték tár-
gyakból álló ingóságok 1896. évi ápril
hó 20-án d. e. 9 órakor kezdetét
veendő és hatvan-utca 1099 sz. alatt
megtartandó nyilvános birói árverésen, a
legtöbbit ígérőnek azonnali készpénz
fizetés mellett, szükség esetén becsáron
alólis el fognak r latni.

Debreczen, 1896. évi márcz. hó 24.
Sugar Gyula.
bir. kiküldött.

SCHICHT-féle SZIN-SZAPPAN

törvényszékieleg belajstromozott
védjegy.

igen jól van szárítva,
kitűnően tisztító,
igen takarékos a használatban,
kezeség mellett tiszta és ártalmatlan a fehéremű és kéznek, egyáltalában a
legjobb, ami a szin-szappanból van.
Senki sem bánja meg a kísérletet.
Kapható a legtöbb detail-kereskedésben.

Utolsó főhuzás.

Magyar
osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12 től 28 ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600 000	= 600 000
1 „	400 000	= 400 000
1 „	300 000	= 300 000
1 „	200 000	= 200 000
1 „	100 000	= 100 000
2 „	40 000	= 80 000
2 „	20 000	= 40 000
5 „	10 000	= 50 000
10 „	8 000	= 80 000
34 „	6 000	= 204 000
100 „	2 000	= 200 000
200 „	1 000	= 200 000
2 650 „	200	= 530 000
22 000 „	150	= 3 300 000
25 007	nyeresemények és 1 jutalom	= 6 284 000

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60,—	30,—	6,—	3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy áraikon kívül ajánlott levél portoja és
nyeresemény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.
Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes
beküldése mellett vagy utánvéttel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: **Lottoheintze Budapest.**

II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályu sorsjegyek
visszaadása a megújítási díj befizetésével és padig:
1 egész sorsjegy 20 frt, 1 fél 10 frt, 1 tized 2 frt, 1 huszad 1 forint
legkésőbbben május 2-ig eszköztendő. — Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.